Europees Parlement
2024-2029

AANGENOMEN TEKSTEN

P10_TA(2026)0216

Commissieverslag 2025 over Montenegro

Resolutie van het Europees Parlement van 17 juni 2026 over het verslag 2025 van de Commissie over Montenegro (2025/2253(INI))

Het Europees Parlement,

– gezien de stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds[1], die op 1 mei 2010 van kracht is geworden,

– gezien het verzoek van Montenegro om toetreding tot de Europese Unie van 15 december 2008,

– gezien het advies van de Commissie van 9 november 2010 over het verzoek van Montenegro om toetreding tot de Europese Unie (COM(2010)0670), het besluit van de Europese Raad van 17 december 2010 om Montenegro de status van kandidaat-lidstaat te verlenen en het besluit van de Europese Raad van 29 juni 2012 om EU-toetredingsonderhandelingen met Montenegro te openen,

– gezien Verordening (EU) 2021/1529 van het Europees Parlement en de Raad van 15 september 2021 tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III)[2],

– gezien Verordening (EU) 2024/1449 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 tot oprichting van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan[3],

– gezien de conclusies van het voorzitterschap van de Europese Raad naar aanleiding van de bijeenkomst in Thessaloniki op 19 en 20 juni 2003,

---

1 PB L 108 van 29.4.2010, blz. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/224/oj.
2 PB L 330 van 20.9.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 PB L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

– gezien de verklaringen van de topbijeenkomsten EU-Westelijke Balkan van 2018, 2020 en 2021 in respectievelijk Sofia (Bulgarije), Zagreb (Kroatië) en Brdo pri Kranju (Slovenië),

– gezien de bijeenkomst van leiders van de Westelijke Balkan van 1 juli 2025 in Skopje, Noord-Macedonië, over het groeiplan voor de Westelijke Balkan,

– gezien de verklaring van de top EU-Westelijke Balkan van 17 december 2025,

– gezien de conclusies van het voorzitterschap over uitbreiding van 16 december 2025,

– gezien het proces van Berlijn, dat op 28 augustus 2014 is gestart,

– gezien de conclusies van de voorzitter van de op 22 oktober 2025 gehouden top van 2025 over het proces van Berlijn,

– gezien de mededeling van de Commissie van 6 oktober 2020 getiteld “Een economisch en investeringsplan voor de Westelijke Balkan” (COM(2020)0641),

– gezien de mededeling van de Commissie van 8 november 2023 getiteld “Nieuw groeiplan voor de Westelijke Balkan” (COM(2023)0691),

– gezien de mededeling van de Commissie van 20 maart 2024 betreffende pretoetredingshervormingen en -beleidsevaluaties (COM(2024)0146),

– gezien de mededeling van de Commissie van 8 juli 2025 getiteld “Verslag over de rechtsstaat 2025 – Situatie op het gebied van de rechtsstaat in de Europese Unie” (COM(2025)0900) en het begeleidende werkdocument van de diensten van de Commissie getiteld “2025 Rule of Law Report – Country Chapter on the rule of law situation in Montenegro” (SWD(2025)0929),

– gezien de mededeling van de Commissie van 4 november 2025 getiteld “Mededeling inzake het uitbreidingsbeleid van de EU voor 2025” (COM(2025)0690) en het bijbehorend werkdocument van de diensten van de Commissie getiteld “Montenegro 2025 Report” (SWD(2025)0754),

– gezien het overzicht en de landenbeoordeling van de Commissie van 2 juni 2025 over het economische hervormingsprogramma van Montenegro, en gezien de gezamenlijke conclusies van de economische en financiële dialoog met regionale partners van 13 mei 2025,

– gezien de resultaten van de toetredingsconferenties met Montenegro van 22 juni 2021, 13 december 2021, 29 januari 2024, 26 juni 2024,

16 december 2024, 27 juni 2025, 16 december 2025, 26 januari 2026 en 17 maart 2026,

– gezien het resultaat van de elfde zitting van de Stabilisatie- en Associatieraad EU-Montenegro op 14 juli 2022,

– gezien de EU-lijst van jurisdicties die niet -coöperatief zijn op belastinggebied,

– gezien de verklaring en de aanbevelingen van de 23e en de 24e bijeenkomst van het Parlementair Stabilisatie- en Associatiecomité EU-Montenegro, die hebben plaatsgevonden op respectievelijk 2 en 3 april 2025 en 18 en 19 september 2025,

– gezien de toetreding van Montenegro tot de NAVO op 5 juni 2017,

– gezien zijn eerdere resoluties over Montenegro,

– gezien artikel 55 van zijn Reglement,

– gezien het verslag van de Commissie buitenlandse zaken (A10-0143/2026),

A. overwegende dat uitbreiding een belangrijk instrument is van het buitenlands beleid van de EU en een strategische investering in vrede, veiligheid en welvaart op het Europese continent, in het bijzonder in het licht van het veranderende geopolitieke landschap en de uitdagingen op het gebied van veiligheid in Europa;

B. overwegende dat elke kandidaat-lidstaat op zijn eigen merites moet worden beoordeeld wat de vervulling van de criteria van Kopenhagen betreft, met strikte maar eerlijke voorwaarden en meetbare resultaten, vooral op het gebied van de rechtsstaat, afstemming op de waarden van de EU en het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid;

C. overwegende dat Montenegro in 2008 het EU-lidmaatschap heeft aangevraagd; overwegende dat het land in 2010 de status van kandidaat-lidstaat heeft gekregen; overwegende dat de onderhandelingen in 2012 zijn begonnen; overwegende dat de regering van Montenegro de ambitie heeft uitgesproken om uiterlijk in 2028 de 28e lidstaat van de EU te worden;

D. overwegende dat Montenegro de kandidaat-lidstaat is die de meeste vooruitgang heeft geboekt op weg naar toetreding tot de EU; overwegende dat Montenegro alle 33 onderhandelingshoofdstukken heeft geopend, waarvan sommige al zijn afgesloten; overwegende dat verdere vooruitgang afhankelijk is van blijvende resultaten bij de uitvoering van hervormingen, in het bijzonder in de hoofdstukken 23 en 24;

E. overwegende dat de EU de meest geloofwaardige partner van

Montenegro is en het vertrouwen van 69 % van de burgers van het land geniet, wat een van de hoogste niveaus is in de regio als het gaat om het vertrouwen in de EU; overwegende dat politieke actoren daardoor nog meer de plicht hebben om verantwoorde, consequente en doeltreffende hervormingen door te voeren;

F. overwegende dat aanhoudende politieke inzet, van zowel de kandidaat-lidstaten als de EU, van cruciaal belang is om te blijven zorgen voor een consistent, geloofwaardig en transparant uitbreidingsproces dat over de hele linie effect sorteert; overwegende dat bilaterale kwesties ook bilateraal moeten worden afgehandeld en niet mogen worden gebruikt om het uitbreidingsproces te blokkeren of verder te politiseren;

G. overwegende dat de EU de belangrijkste economische en financiële partner van Montenegro is en de grootste handelspartner van het land; overwegende dat het vlotte verloop van de handels- en vervoersstromen tussen Montenegro en de EU essentieel is voor economische stabiliteit, de veerkracht van de toeleveringsketen en de geleidelijke integratie in de interne markt van de Unie;

H. overwegende dat de stabiliteit van Montenegro essentieel is voor de veiligheid van de Westelijke Balkan en de EU; overwegende dat externe politieke projecten waarbij grensoverschrijdende invloed wordt nagestreefd op basis van etnische afkomst of religieuze overtuiging de soevereiniteit en grondwettelijke orde van landen in de regio dreigen te ondermijnen; overwegende dat de toekomst van de Westelijke Balkan in Europese integratie ligt en niet in concurrerende geopolitieke invloedssferen of op etniciteit gebaseerde regionale verbonden;

I. overwegende dat Montenegro kwetsbaar blijft voor pogingen om de informatieruimte van buitenaf en van binnenin te manipuleren; overwegende dat de Commissie heeft benadrukt dat de mogelijkheden voor buitenlandse inmenging en informatiemanipulatie, waaronder desinformatie, moeten worden beperkt en dat de maatschappelijke weerbaarheid moet worden vergroot; overwegende dat Rusland probeert zijn invloed in de Westelijke Balkan, waaronder Montenegro, te vergroten door de strategische inzet van religieuze, culturele en zogenaamde op waarden gebaseerde narratieven die erop gericht zijn een stempel te drukken op het publieke debat en de Euro-Atlantische integratie te ondermijnen;

J. overwegende dat er ondanks enige institutionele vooruitgang nog steeds sprake is van corruptie en georganiseerde criminaliteit in verschillende sectoren van de economie en bij overheidsinstellingen in Montenegro;

K. overwegende dat aanpassing aan het EU-acquis op het gebied van belastingen en goed fiscaal bestuur een hoeksteen blijft van

financiële stabiliteit en vertrouwen in verband met de toetreding tot de EU;

Inzet naar toetreding tot de EU

1. is verheugd over de gestage vooruitgang van Montenegro op het gebied van EU-gerelateerde hervormingen, die wordt geschraagd door brede politieke betrokkenheid en de ambitie om de onderhandelingen voor eind 2026 af te ronden; verwelkomt de voorlopige afsluiting van nog eens 6 onderhandelingshoofdstukken in 2025 en 4 in 2026, waarmee het totaal op 16 komt; betuigt opnieuw zijn volledige steun voor de toekomst van het land in de EU; is ingenomen met de oprichting binnen de Raad van een ad-hocwerkgroep voor het opstellen van een toetredingsverdrag met Montenegro als een belangrijke en tijdige stap om de laatste fase van het toetredingsproces van Montenegro tot de EU in te kunnen gaan en het engagement van de EU voor uitbreiding te bevestigen***;***

2. bevestigt nogmaals dat Montenegro koploper blijft in het proces voor toetreding tot de EU, en benadrukt dat het tempo en de volgorde van de uitbreiding verder moeten worden bepaald op basis van het beginsel inzake individuele verdienste; onderstreept dat vooruitgang in de richting van lidmaatschap strikt moet worden beoordeeld op grond van de objectieve naleving van vastgestelde ijkpunten; pleit ervoor dat aanhoudende hervormingsinspanningen gepaard gaan met een even geloofwaardig, voorspelbaar en tijdig EU-perspectief; benadrukt dat de integriteit van het uitbreidingsbeleid berust op consistentie, rechtvaardigheid en gelijke behandeling en dat de mate van gereedheid die elke kandidaat-lidstaat heeft aangetoond daarbij doorslaggevend is;

3. is ingenomen met de brede en consistente publieke steun van Montenegrijnse burgers voor het Europese traject van het land, waarbij een meerderheid van de burgers aangeeft vertrouwen te hebben in de toekomst van Montenegro binnen de EU;

4. spoort alle politieke actoren aan om gefocust te blijven, het momentum van een succesvolle afronding van de toetredingsonderhandelingen vast te houden en hun inspanningen op te voeren om de noodzakelijke hervormingen te verwezenlijken; onderstreept de noodzaak van politieke stabiliteit en constructieve samenwerking tussen de verschillende partijen in dit verband; wijst erop dat echte vooruitgang afhangt van de daadwerkelijke uitvoering van de overeengekomen hervormingen en van duurzame, meetbare resultaten op het gebied van de rechtsstaat, waaronder het uitspreken van definitieve veroordelingen in zaken met betrekking tot corruptie op hoog niveau en georganiseerde criminaliteit; spoort Montenegro aan om verdere vooruitgang te boeken bij het voldoen aan de ijkpunten voor de afronding van de onderhandelingen, met name voor de hoofdstukken 23 en 24;

5. roept alle overheidsinstanties op om in een geest van institutionele verantwoordelijkheid te handelen en ervoor te zorgen dat politieke verschillen niet tot vertraging leiden bij de vaststelling en uitvoering van EU-gerelateerde hervormingen; benadrukt dat het veiligstellen van het strategische doel van EU-lidmaatschap een gedeelde nationale prioriteit moet blijven die voorrang heeft op partijgebonden overwegingen; dringt er bij het parlement en de regering van Montenegro op aan te voorkomen dat identiteitspolitiek de aandacht afleidt van de EU-agenda of de betrekkingen met de buurlanden onder druk zet, en ervoor te zorgen dat Montenegro stevig op koers blijft op weg naar EU-lidmaatschap;

6. spoort Montenegro, als kandidaat-lidstaat die het verst gevorderd is op weg naar toetreding, aan om een constructieve en stabiliserende rol te blijven spelen in de regio en via leiderschap aan te tonen dat soevereiniteit, burgeridentiteit en Europese integratie onderling versterkende factoren zijn;

7. is ingenomen met de gestage volledige aanpassing van Montenegro aan het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU, met inbegrip van de beperkende maatregelen van de EU, met name die in verband met Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne, alsook met het principiële standpunt van het land in de Verenigde Naties en zijn deelname aan missies en operaties van de EU op het gebied van crisisbeheer, en aan missies van de NAVO en andere internationale multilaterale missies, waaronder de EU-zeemacht Atalanta, de militaire bijstandsmissie van de Europese Unie ter ondersteuning van Oekraïne (EUMAM Ukraine) en Kosovo Force; prijst het besluit van het Montenegrijnse parlement om de deelname van het land aan EUMAM Ukraine goed te keuren; bevestigt nogmaals dat de consistente afstemming van Montenegro op het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU, waaronder de beperkende maatregelen tegen Rusland, een belangrijke aanwijzing is van zijn strategische koers; benadrukt dat die koers onverminderd moet worden aangehouden; onderstreept dat de onverminderde inzet van politieke vertegenwoordigers van Montenegro voor de onafhankelijkheid van het land en zijn strategische Europese koers een belangrijk politiek criterium blijft naast technische hervormingsijkpunten;

8. is ingenomen met de veiligheids- en defensiedialoog tussen de EU en Montenegro, waaronder gestructureerde uitwisselingen over samenwerking op veiligheids- en defensiegebied, weerbaarheid ten aanzien van opkomende dreigingen en samenwerking inzake steun voor Oekraïne;

9. is ingenomen met het besluit van het Montenegrijnse parlement om leden van de strijdkrachten te laten deelnemen aan EUMAM Ukraine, wat wijst op een duidelijke en onvoorwaardelijke afstemming op de veiligheidsprioriteiten van de EU en de NAVO; herinnert eraan dat Montenegro een belangrijke bondgenoot van de

EU in de regio is; is ingenomen met het besluit van de Montenegrijnse regering om te voldoen aan de toezegging van 2 % voor defensie-uitgaven;

10. blijft zeer verontrust over de gevallen van aanhoudende en groeiende kwaadwillige buitenlandse inmenging, destabiliserende activiteiten, hybride dreigingen en desinformatiecampagnes door actoren uit derde landen in Montenegro, die erop gericht zijn de democratische instellingen van Montenegro, de maatschappelijke cohesie en de strategische oriëntatie op het EU- en NAVO-lidmaatschap te ondermijnen; beklemtoont dat dergelijke inmenging een rechtstreekse uitdaging vormt voor de rechtsstaat, het democratisch bestuur en de nationale soevereiniteit; wijst met name op de kwaadwillige beïnvloeding vanuit China, Rusland en Servië;

11. neemt met grote bezorgdheid kennis van de berichten dat aanhangers van de Servische president Vučić op 3 juni 2026 naar Tivat zijn afgereisd om Montenegro te destabiliseren en de top EU-Westelijke Balkan te verstoren; merkt verder op dat sommige van de betrokken personen eerder waren geïdentificeerd bij regeringsgezinde mobilisaties, betrokken waren bij pogingen om studentenprotesten in Servië neer te slaan en in het verleden ook al gewelddadige strafbare feiten of overtredingen hadden begaan; is sterk gekant tegen de acties van structuren die banden onderhouden met de Servische regeringspartij en die erop gericht zijn Montenegro te destabiliseren en de vooruitgang van het land op weg naar toetreding tot de EU te belemmeren;

12. dringt aan op de ontwikkeling van op maat gesneden steun door de EU en de NAVO en op nauwere samenwerking met Montenegro, zodat er krachtigere maatregelen kunnen worden vastgesteld tegen dergelijke hybride dreigingen, buitenlandse informatiemanipulatie en heimelijke politieke financiering en de maatschappelijke en institutionele veerkracht kan worden vergroot, onder meer door de cyberbeveiliging aan te scherpen, de mediageletterdheid op alle onderwijsniveaus te verbeteren, te zorgen voor goede opleidingen voor leerkrachten en moderne leermiddelen, de strategische communicatie te versterken, de capaciteit voor de bestrijding van desinformatie te vergroten en te ijveren voor meer transparantie met betrekking tot media-eigendom; spoort de Commissie aan om ervoor te zorgen dat Montenegro ten volle kan profiteren van het Europees schild voor de democratie; pleit voor krachtigere doorlichtings- en integriteitsmechanismen binnen de Montenegrijnse veiligheids- en inlichtingendiensten;

13. drukt zijn bezorgdheid uit over de politieke instrumentalisering van religieuze instellingen door externe actoren; benadrukt dat religieuze organisaties transparant en onafhankelijk van buitenlandse politieke beïnvloeding moeten opereren, met volledige inachtneming van het grondwettelijke en seculiere kader van Montenegro;

14. verzoekt de EU en Montenegro door te gaan met gerichte strategische communicatie over de voordelen van uitbreiding en EU-lidmaatschap en de inspanningen daartoe aanzienlijk op te voeren door in nauwe samenwerking met nationale instellingen en het maatschappelijk middenveld een meer proactieve en lokaal aangepaste aanpak te hanteren; stelt met bezorgdheid vast dat volgens de meest recente speciale Eurobarometer-enquête slechts 39 % van de burgers in Montenegro het gevoel heeft goed of zeer goed op de hoogte te zijn van de EU;

15. is ingenomen met de actieve betrokkenheid van het Montenegrijnse parlement bij het Parlementair Stabilisatie- en Associatiecomité EU-Montenegro;

16. is ingenomen met de organisatie van het burgerforum getiteld “Citizens at the Heart of the Enlargement of the European Union” op 20-21 september 2025 in Podgorica, Montenegro;

17. is ingenomen met de aanwijzing van de stad Nikšić als Culturele Hoofdstad van Europa in 2030 en Podgorica als Europese Jongerenhoofdstad in 2028, en wijst daarbij op hun rol bij het bevorderen van inspraak van jongeren, innovatie en culturele uitwisseling en bij het aanhalen van de banden tussen Montenegro en de EU;

Democratie en de rechtsstaat

18. onderstreept het belang van het Montenegrijnse parlement in het toetredingsproces en wijst op de belangrijke rol die het speelt bij het garanderen van democratische verantwoordingsplicht, parlementaire controle en de transparantie van het wetgevingsproces; pleit voor een constructieve dialoog en samenwerking tussen alle politieke geledingen, zodat er hoogwaardige wetgeving wordt vastgesteld die structurele problemen verhelpt of aanzienlijk verbetert en Montenegro in staat stelt vorderingen te maken op zijn toetredingstraject; wijst erop dat nauwe samenwerking tussen de regering en het parlement van Montenegro van cruciaal belang is voor de tijdige en doeltreffende uitvoering van hervormingen; onderstreept dat versnelling van het wetgevingsproces een zinvol parlementair debat of de rol van de oppositie niet mag beperken, en pleit voor een passend evenwicht tussen het tempo van de hervormingen en de kwaliteit van de toetsing van wetgeving;

19. is verheugd over de wijzigingen die zijn doorgevoerd in de kieswet van Montenegro, met name ten aanzien van het toezicht op campagnefinanciering en de media, verkiezingsintegriteit, genderquota op kieslijsten en het houden van lokale verkiezingen op één enkele dag; dringt er bij Montenegro op aan om zich volledig aan te passen aan de EU-normen en om alle nog resterende aanbevelingen van het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking

in Europa en de Groep van Staten tegen Corruptie volledig uit te voeren, met name wat betreft de transparantie van de uitgaven van politieke partijen, waaronder het gebruik van middelen die bestemd zijn voor vrouwenorganisaties in politieke partijen, wat betreft politieke onlinereclame, waaronder de bekendmaking van sponsors en targetingcriteria, en wat betreft het voorkomen van misbruik van overheidsmiddelen, het opschonen van het kiezersregister en het aanpakken van de ingezetenenregistratie; wijst er nogmaals op dat dit moet gebeuren door middel van een transparant en inclusief raadplegingsproces met alle betrokken belanghebbenden; roept Montenegro op om in de aanloop naar de verkiezingen de omgeving met verkiezingsinformatie systematisch te beschermen door kanalen voor snelle samenwerking op te zetten tussen de verkiezingsadministratie, de regulerende instantie voor de media en de bevoegde autoriteiten om zo gecoördineerde desinformatie en illegale inmenging op te sporen en aan te pakken, en tegelijkertijd de vrijheid van meningsuiting ten volle na te leven;

20. acht het een goede zaak dat Montenegro is opgenomen in het verslag van de Commissie over de rechtsstaat 2025;

21. roept op tot snellere rechterlijke benoemingen, waaronder de benoemingen bij het grondwettelijk hof en de raad voor justitie en rechtsvervolging, volgens op verdiensten gebaseerde en transparante procedures die vrij zijn politieke beïnvloeding, gebaseerd zijn op deskundigheid en integriteit en niet gepaard gaan met vertragingen in de afhandeling, in volledige overeenstemming met de vereisten inzake ijkpunten voor afronding van de onderhandelingen; benadrukt dat de volledige werking van het grondwettelijk hof essentieel is voor de stabiliteit van de rechtsorde en het verkiezingskader; maakt zich ernstige zorgen over de aanhoudende vertragingen bij de benoeming van een rechter bij het grondwettelijk hof, hetgeen de volledige werking van een van de belangrijkste instellingen ter bescherming van de rechtsstaat en EU-integratie dreigt te ondermijnen;

22. dringt er bij Montenegro op aan om zijn rechtskader verder aan te passen aan het EU-acquis en de Europese normen inzake onafhankelijkheid van de rechterlijke macht, verantwoordingsplicht, onpartijdigheid, integriteit en professionalisme, en om de nog resterende aanbevelingen uit te voeren; vraagt om meer efficiëntie in het rechtsstelsel, waaronder het terugdringen van achterstanden, met name in zaken betreffende corruptie en georganiseerde criminaliteit, hetgeen cruciaal is om het vertrouwen van het publiek te versterken en te voldoen aan de voorwaarden voor EU-lidmaatschap; herinnert eraan dat ijkpunten voor afronding van de onderhandelingen vereisen dat resultaten in de praktijk worden aangetoond, zoals verbeterde arbeidsomstandigheden, voldoende personeel en doeltreffend dossierbeheer, aangezien aanhoudende structurele tekortkomingen gevolgen blijven hebben voor de efficiëntie bij justitie; is ingenomen met de maatregelen om de

aantrekkelijkheid van loopbanen bij justitie te vergroten; dringt er bij Montenegro op aan de wet inzake lonen en andere rechten in verband met de uitvoering van functies bij de rechterlijke macht en het grondwettelijk hof goed te keuren, te zorgen voor toereikende, stabiele en voorspelbare lonen en arbeidsomstandigheden voor rechters en openbare aanklagers, aangezien dit essentiële waarborgen zijn voor hun onafhankelijkheid en de goede werking van het rechtsstelsel;

23. merkt op dat deskundigen uit het maatschappelijk middenveld ernstige bezorgdheid hebben geuit over de inhoud van de door de regering voorgestelde ontwerpwijzigingen bij de raad voor rechtsvervolging, aangezien die de onafhankelijkheid ervan niet op betekenisvolle wijze versterken en het wellicht zelfs moeilijker maken om daadwerkelijk onafhankelijk lidmaatschap van de raad voor rechtsvervolging te waarborgen; neemt met bezorgdheid kennis van de goedkeuring van de wijzigingen van de wet over binnenlandse zaken en de wet over de nationale veiligheidsdienst, ondanks stevige kritiek van de oppositie en het maatschappelijk middenveld; dringt aan op transparante procedures en reële samenwerking en overleg met alle betrokken belanghebbenden, waaronder de oppositie, juridische deskundigen en de Commissie, zeker als het gaat om wetten die verband houden met het EU-integratieproces;

24. veroordeelt in de meest krachtige bewoordingen de politieke en publieke druk die vaak wordt uitgeoefend op rechters en openbare aanklagers, en roept de bevoegde instanties op om onmiddellijk en doeltreffend te reageren om zo hun onafhankelijkheid en integriteit te beschermen;

25. pleit voor verdere verbetering van de staat van dienst wat onderzoeken en vervolgingen in corruptiezaken op hoog niveau betreft, waaronder de inbeslagname van vermogensbestanddelen; dringt er bij Montenegro op aan om het proactieve onderzoek en de vervolging van corruptie op hoog niveau te intensiveren en de capaciteit en prestaties van rechterlijke en corruptiebestrijdingsinstanties te versterken; merkt op dat het agentschap ter voorkoming van corruptie nog steeds te maken heeft met leidinggevende functies die niet vervuld zijn, een beperkte personeelsbezetting en onvoldoende financiële onafhankelijkheid, waardoor het algemene effect van het agentschap beperkt blijft, en dringt aan op maatregelen om de volledige operationele, financiële en functionele onafhankelijkheid ervan te waarborgen in overeenstemming met de Europese normen; vraagt Montenegro om verdere aanpassing aan het EU-acquis en aan de EU-normen op het gebied van corruptiebestrijding, en dringt er bij het land op aan om maatregelen te nemen in verband met alle nog resterende aanbevelingen op dit gebied;

26. roept op tot een alomvattend integriteitsbeleid om rechtshandhavingsinstanties en de rechterlijke macht te vrijwaren

van corruptie en georganiseerde criminaliteit; pleit ervoor dat er tuchtrechtelijke mechanismen worden vastgesteld en dat ethische verantwoordingsmechanismen worden versterkt en doeltreffender worden gemaakt, met name in zaken waarbij wordt nagelaten vermogen aan te geven, om erop toe te zien dat er in de praktijk sprake is van zinvolle en doeltreffende verantwoordingsplicht; is ingenomen met de vooruitgang op gebieden zoals lobbyregelgeving, bescherming van klokkenluiders en transparantie bij overheidsopdrachten, die aantoont dat gerichte en naar behoren uitgevoerde hervormingen concrete resultaten kunnen opleveren;

27. dringt er bij Montenegro op aan om de efficiëntie van de vervolging van en het uitvoeren van gerechtelijke procedures betreffende zware en georganiseerde criminaliteit te vergroten, teneinde een gedegen staat van dienst inzake definitieve veroordelingen en confiscatie van vermogensbestanddelen op te bouwen; merkt op dat Montenegro op het gebied van de bestrijding van witwaspraktijken aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt bij de verbetering van zijn kader voor het bestrijden van witwassen en terrorismefinanciering, alsook bij de toepassing van EU-sancties;

28. is ingenomen met de lopende samenwerking van Montenegro met Frontex, Europol, Eurojust en het Agentschap van de Europese Unie voor opleiding op het gebied van rechtshandhaving, en wijst op het belang van deze samenwerking bij de bestrijding van grensoverschrijdende criminaliteit, waaronder wapen-, drugs- en mensenhandel en de bestrijding van terrorisme en extremisme; benadrukt dat de samenwerking op het gebied van de strijd tegen drugs moet worden versterkt;

29. verzoekt Montenegro nogmaals zijn visumbeleid volledig af te stemmen op dat van de EU, met name wat betreft landen die veiligheidsrisico’s inhouden; neemt kennis van het besluit van de Montenegrijnse regering om met ingang van 2025 verschillende landen van haar lijst van visumvrije landen te schrappen; herinnert eraan dat dit een ijkpunt voor de afronding van de onderhandelingen uit hoofde van hoofdstuk 24 vormt;

30. onderstreept het belang van transparant en verantwoordingsplichtig openbaar bestuur, een grotere administratieve capaciteit en een professioneel, op verdiensten gebaseerd ambtenarenapparaat; stelt met bezorgdheid vast dat aanhoudende grootschalige aanwervingen in het openbaar bestuur, zonder transparante criteria en duidelijke behoeftenanalysen, de beginselen inzake op verdiensten gebaseerde aanwerving en professionalisering ondermijnen; pleit voor verdere depolitisering van benoemingen in het hogere ambtenarenapparaat en de invoering van duidelijke, op prestaties gebaseerde evaluatiemechanismen en de continuïteit van deskundigheid;

Fundamentele vrijheden en mensenrechten

31. betreurt het feit dat nationale minderheden, kwetsbare groepen, waaronder Roma en Balkan-Egyptenaren, personen met een handicap en lhbtiq+-personen, in Montenegro nog steeds worden geconfronteerd met discriminatie, haatzaaiende uitlatingen, met name online, en haatmisdrijven; is ingenomen met de recente vaststelling van de wet inzake de bescherming van gelijkheid en het verbod op discriminatie; dringt erop aan de toepassing van de gelijke behandeling van etnische gemeenschappen te versterken door ervoor te zorgen dat alle etnische, religieuze en sociale groepen gelijke rechten en kansen worden gegarandeerd en dat zij volledig en daadwerkelijk kunnen deelnemen aan het sociale, politieke en economische leven; erkent dat de bescherming van de rechten van minderheden van fundamenteel belang is voor de bevordering van sociale cohesie, democratisch bestuur en de handhaving van Europese waarden; dringt er bij Montenegro op aan alomvattende wetgeving en beleidsmaatregelen vast te stellen en te handhaven om discriminatie te voorkomen en inclusiviteit te bevorderen;

32. verzoekt Montenegro de wet betreffende het geregistreerd partnerschap volledig ten uitvoer te leggen;

33. roept Montenegro op om een de-institutionaliseringsstrategie voor personen met een handicap ten uitvoer te leggen en ook een sterk systeem op te zetten voor kinderbescherming dat gebaseerd is op gemeenschapsgerichte zorg;

34. is zich bewust van het multi-etnische karakter van de Montenegrijnse samenleving en dringt aan op meer respect voor alle talen en tradities en het cultureel erfgoed van lokale gemeenschappen en nationale minderheden; verzoekt Montenegro om zich meer in te spannen om het niet-discriminerende gebruik van minderheidstalen in het onderwijs en in de media op nationaal en lokaal niveau via speciaal daarvoor bestemde kanalen te bevorderen; verzoekt om eerbiediging van de multi-etnische identiteit van de Baai van Kotor, met name door erkenning van het culturele erfgoed van de Kroatische gemeenschap; spreekt zijn diepe bezorgdheid uit over de grootschalige bouwwerkzaamheden die nog altijd plaatsvinden op de Unesco-locatie van de Baai van Kotor en die gevolgen hebben voor het behoud van erfgoed en de bescherming van het natuurgebied, en dringt aan op voltooiing van de wettelijke bescherming van het Miločer-park;

35. merkt op dat identiteitsgerelateerde discussies op een gevoelige en inclusieve manier moeten worden gevoerd teneinde polarisatie te voorkomen en een brede consensus te bereiken over kwesties die van cruciaal belang zijn voor de onafhankelijkheid, soevereiniteit en het Europese traject van Montenegro; herhaalt zijn bezorgdheid over pogingen in het parlement om de wet over het Montenegrijnse staatsburgerschap te wijzigen, zodat de verwerving van dubbel staatsburgerschap mogelijk wordt, hetgeen ernstige en langdurige gevolgen zou kunnen hebben voor het besluitvormingsproces en de

identiteit van het land; spoort de autoriteiten aan om het overleg en de afstemming met de EU met betrekking tot alle mogelijke wijzigingen in de wetgeving voort te zetten om ervoor te zorgen dat deze volledig in overeenstemming is met het EU-acquis en de internationale normen, en de grondrechten eerbiedigt;

36. spreekt zijn diepe afschuw uit over alle haatzaaiende uitlatingen, met name online, en alle haatmisdrijven; is ingenomen met de toename van het aantal vervolgingen wegens racisme en haatzaaiende uitlatingen, maar drukt zijn bezorgdheid uit over het feit dat er onvoldoende wordt opgetreden tegen toespraken, publieke verklaringen of symbolische handelingen waarbij oorlogsmisdadigers worden verheerlijkt of historische feiten worden herzien; spoort Montenegro aan om met een krachtigere institutionele reactie te komen op haatzaaiende uitlatingen, doeltreffende onderzoeken en vervolgingen te waarborgen en zich volledig te conformeren aan het EU-acquis;

37. dringt er bij Montenegro op aan om de doeltreffende toepassing van zijn grondrechtenkaders te waarborgen, waaronder toegang tot de rechter en bescherming van kwetsbare personen, en om alle aanbevelingen van internationale toezichthoudende organen uit te voeren;

38. wijst erop dat discriminatie van vrouwen, in het bijzonder van vrouwen uit minderheidsgroepen, moet worden aangepakt; uit zijn bezorgdheid over de kindhuwelijken, waardoor meisjes uit de Roma-gemeenschap en de Balkan-Egyptische gemeenschap in Montenegro onevenredig zwaar worden getroffen; betreurt het veelvuldig voorkomen van gendergerelateerd geweld en van victimblaming, evenals gendergerelateerde haatzaaiende uitlatingen en desinformatie, onder meer online, in het bijzonder ten aanzien van vrouwen in het openbare en politieke leven; dringt er bij Montenegro op aan om zijn kader voor gendergelijkheid van toereikende financiering en de nodige middelen te voorzien, en om dat te coördineren en te handhaven; pleit bij de betrokken autoriteiten voor meer waakzaamheid en voor de invoering van ondersteuningssystemen voor slachtoffers van gendergerelateerd en huiselijk geweld; pleit voor betere gegevensverzameling over huiselijk en gendergerelateerd geweld, inkomens en lonen, gezondheid en sociale zekerheid; verzoekt de Montenegrijnse autoriteiten te zorgen voor een grotere politieke participatie van vrouwen;

39. neemt kennis van het nultolerantiebeleid van Montenegro ten aanzien van geweld tegen journalisten, en spreekt zijn afschuw uit over de intimidatie van en alle harde verbale aanvallen op vertegenwoordigers van de media en het maatschappelijk middenveld, met name op vrouwen die voor de media werken en mensenrechtenverdedigers, door overheidsfunctionarissen en politieke partijen; is bezorgd over het feit dat journalisten,

columnisten en actoren uit het maatschappelijk middenveld op informele wijze worden opgeroepen voor verhoren en ondervragingen wegens het bekritiseren van overheidsfunctionarissen; dringt aan op een snelle en doeltreffende rechtshandhaving en een doeltreffende rechterlijke bescherming, waarbij prioriteit wordt gegeven aan het uitvoeren van onderzoeken en het grondig en doeltreffend opvolgen van onopgeloste zaken, zoals de moord op Duško Jovanović, alsook het opleggen van afschrikkende sancties; stelt vast dat in het Montenegrijnse rechtsstelsel geen specifieke definitie, noch een vereenvoudigde procedure voor de vaststelling en afwijzing van strategische rechtszaken tegen publieke participatie is opgenomen, en dringt aan op de invoering van dergelijke mechanismen;

40. wijst op de belangrijke rol van vrije en pluralistische media als een fundamentele pijler van een democratische samenleving; brengt in herinnering dat het waarborgen van de onafhankelijkheid van de publieke omroep en de regulerende instantie voor de media een ijkpunt uit hoofde van hoofdstuk 23 blijft; acht het belangrijk volledige transparantie over media-eigendom en financiering te garanderen, ook wat onlinemediakanalen betreft; is verheugd over de recente benoeming van leden van de raad van het agentschap voor audiovisuele mediadiensten en wijst erop dat het agentschap onafhankelijk en vrij van politieke beïnvloeding moet kunnen functioneren; spreekt zijn bezorgdheid uit over aanhoudende politieke beïnvloeding bij de publieke omroep en roept de autoriteiten op om de gerechtelijke procedures na te leven, de wettigheid te herstellen en de institutionele en redactionele onafhankelijkheid van de omroep te waarborgen; roept Montenegro op om zijn mediawetgeving af te stemmen op de Europese verordening mediavrijheid[4] en om de weerbaarheid ten aanzien van buitenlandse beïnvloeding en desinformatie te vergroten; pleit voor volledige transparantie over media-eigendomsstructuren en buitenlandse financieringsbronnen, met name wanneer er sprake is van banden met politieke actoren of van belangen van buitenlandse staten, om te voorkomen dat het publieke debat in Montenegro heimelijk van buitenaf wordt beïnvloed;

41. is ingenomen met het levendige en constructieve maatschappelijk middenveld in Montenegro, dat een cruciale en positieve rol speelt in het hervormingsproces; roept ertoe op het maatschappelijk middenveld op zinvolle wijze bij de besluitvorming te betrekken, onder meer door te zorgen voor een meer systematische participatie en tijdige toegang tot relevante informatie; dringt er bij de

---

[4] Verordening (EU) 2024/1083 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU (Europese verordening mediavrijheid) (PB L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

autoriteiten op aan om erop toe te zien dat bij wetgevingsactiviteiten in verband met EU-toetreding vereisten inzake openbare raadpleging en gevestigde normen inzake participatieve governance niet worden omzeild; dringt erop aan om na een lange onderbreking de werkzaamheden van de raad voor samenwerking tussen de regering en niet-gouvernementele organisaties te hervatten, zodat er samenwerkingsverbanden kunnen worden opgebouwd en het maatschappelijk middenveld in een vroeg stadium daadwerkelijk kan worden betrokken bij een transparant wetgevingsproces;

42. spoort Montenegro aan alle aanbevelingen van het Europees Comité inzake de voorkoming van folteringen en onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen volledig uit te voeren; neemt met bezorgdheid kennis van het toenemende aantal klachten over foltering en dwang bij verklaringen, de achterstand bij de behandeling van rechtszaken en het beperkte gebruik van waarborgen, zoals audiovisuele opnamen van verhoren; betreurt eveneens het gebrek aan coherentie bij schorsingen en tuchtprocedures, en ook de mildere straffen die worden opgelegd in het geval van mishandeling door de politie, en pleit voor snelle, doeltreffende en onpartijdige onderzoeken;

Verzoening en goede nabuurschapsbetrekkingen

43. juicht het toe dat Montenegro op 5 juni 2026 de top EU-Westelijke Balkan in Tivat organiseert en daarmee een belangrijk platform biedt om de regionale samenwerking te intensiveren, vooruitgang te boeken met de toetredingsagenda, de economische integratie te versterken en gemeenschappelijke uitdagingen aan te pakken;

44. wijst op de cruciale rol van goede nabuurschapsbetrekkingen en regionale samenwerking in het uitbreidingsproces; herinnert eraan dat goede nabuurschapsbetrekkingen tot de belangrijkste criteria behoren voor het beoordelen van de vooruitgang van Montenegro in het toetredingsproces in overeenstemming met het EU-onderhandelingskader; roept ertoe op om in een geest van onderling respect constructieve oplossingen te vinden voor slepende bilaterale kwesties, waarbij de belangen van burgers voorop moeten staan; herinnert eraan dat het gebruik van onopgeloste bilaterale en regionale geschillen om de toetredingsprocessen van kandidaat-lidstaten te blokkeren, moet worden vermeden; is ingenomen met het bilateraal overleg tussen Kroatië en Montenegro, dat een constructief mechanisme is om slepende kwesties op te lossen en vertrouwen op te bouwen;

45. prijst Montenegro voor de consistente vooruitgang die het land heeft geboekt op het gebied van de binnenlandse vervolging van oorlogsmisdrijven; merkt echter op dat het speciaal openbaar ministerie sinds juni 2024 geen enkel nieuw onderzoek heeft geopend en geen enkele tenlastelegging heeft ingediend voor zaken in verband met oorlogsmisdrijven, en dat er geen vooruitgang is

geboekt op het gebied van bevelsverantwoordelijkheid; beklemtoont dat er meer inspanningen moeten worden geleverd voor en verder moet worden gewerkt aan een betrouwbare en consistente staat van dienst inzake doeltreffende onderzoeken, vervolgingen en berechting van zaken in verband met oorlogsmisdrijven, ook bij zaken op hoog niveau, in overeenstemming met het internationaal recht en internationale normen; benadrukt in dit verband het belang van toegang tot archieven;

46. spoort Montenegro aan om een proactieve benadering te blijven volgen bij het waarborgen van de toegang tot de rechter en daadwerkelijke schadevergoeding voor slachtoffers, waaronder institutionele steun, en ook bij het waarborgen van toereikende en billijke vergoedingen voor alle personen die in de jaren negentig krijgsgevangenen waren in kampen in Montenegro; is ingenomen met de regionale samenwerking op dit vlak en dringt erop aan dat in de regio en met de EU-lidstaten volledig wordt samengewerkt, en dat daartoe onder meer bewijsmateriaal wordt uitgewisseld en duidelijkheid wordt verschaft over het lot van vermiste personen; is ingenomen met de aanhouding in Montenegro, op verzoek van de Kroatië, van een persoon die bij verstek was veroordeeld voor oorlogsmisdrijven tegen krijgsgevangenen, en prijst de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten van beide landen in deze zaak;

47. uit nogmaals zijn bezorgdheid over uitingen van politiek revisionisme door bepaalde politieke actoren, die de verantwoordingsplicht ondermijnen en de verdeeldheid in de samenleving vergroten; veroordeelt in krachtige bewoordingen iedere vorm van verheerlijking van oorlogsmisdadigers en publieke ontkenning van oorlogsmisdaden;

48. uit zijn bezorgdheid over politieke concepten en narratieven in de regio waarmee wordt gepleit voor grensoverschrijdende eenwording of coördinatie op basis van etnische identiteit, zoals de zogenoemde “Servische wereld”, en waarmee de soevereiniteit en territoriale integriteit van buurlanden worden ondermijnd; roept alle regionale actoren op om de onafhankelijkheid van Montenegro te respecteren en zich niet te mengen in binnenlandse aangelegenheden; benadrukt dat dergelijke narratieven onverenigbaar zijn met de beginselen van goede nabuurschapsbetrekkingen en het EU-toetredingsproces; benadrukt dat de toekomst van de Westelijke Balkan in EU-integratie ligt en niet in concurrerende geopolitieke invloedssferen;

49. herhaalt zijn oproep om de archieven met betrekking tot de voormalige Republiek Joegoslavië open te stellen en toegang te verlenen tot de dossiers van de voormalige Joegoslavische geheime dienst en de geheime dienst van het Joegoslavische volksleger, zodat er grondig onderzoek kan worden gedaan naar misdaden uit het communistische tijdperk en de verwerking daarvan kan plaatsvinden;

50. pleit voor het oplossen van openstaande kwesties in verband met eigendomsrechten; benadrukt dat het oplossen van openstaande kwesties in verband met eigendomsrechten, waaronder restitutie, essentieel is om de verplichtingen van Montenegro uit hoofde van hoofdstuk 23 na te komen, en dat dit een belangrijk ijkpunt blijft voor het afronden van de onderhandelingen op het gebied van de grondrechten;

Sociaal-economische hervormingen

51. is verheugd over de betrokkenheid van Montenegro bij het EU-groeiplan voor de Westelijke Balkan; looft de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van de hervormingsagenda, waarvoor 18 miljoen EUR is uitbetaald, en spoort het land aan tot verdere uitvoering ervan; onderstreept het belang van meetbare en duurzame resultaten bij de uitvoering van hervormingen, in het bijzonder op het gebied van de rechtsstaat en het beheer van de overheidsfinanciën;

52. blijft Montenegro aansporen om volledig en doeltreffend gebruik te maken van alle EU-financiering die het ontvangt, onder meer door de administratieve capaciteit te vergroten, de programmering en het sluiten van contracten te versnellen en de coördinatie te verbeteren; acht het van belang dat belanghebbenden, waaronder lokale overheden, bedrijfsverenigingen, sociale partners en het maatschappelijk middenveld, in alle stadia op grote schaal en op zinvolle wijze kunnen meedenken en meepraten, onder meer over de formulering van hervormingsmaatregelen, de uitvoering van projecten en de monitoring van resultaten; herinnert aan de conditionaliteit van de financiële steun van de EU, waarbij financiering afhankelijk is van tastbare vooruitgang op het gebied van hervormingen en eerbiediging van de rechtsstaat;

53. is ingenomen met de operationele deelname van Montenegro aan de gemeenschappelijke eurobetalingsruimte (SEPA), hetgeen een belangrijke stap voorwaarts is in de richting van verdergaande integratie met de EU en lagere transactiekosten voor burgers en bedrijven; stelt vast dat de eerste bevindingen wijzen op belangrijke besparingen op transactiekosten sinds SEPA operationeel werd in oktober 2025;

54. is ingenomen met het voorstel van de Commissie om onderhandelingen met partners in de Westelijke Balkan, waaronder Montenegro, te openen om de “roam-like-at-home”-regeling van de EU uit te breiden, zodat burgers en bedrijven kunnen profiteren van naadloze mobiele connectiviteit tegen binnenlandse tarieven in de hele EU en de Westelijke Balkan, intermenselijke contacten worden bevorderd, economische banden worden aangehaald, uitwisselingen op onderwijsgebied worden ondersteund en het toerisme wordt gestimuleerd; beklemtoont dat dit initiatief een concrete stap betekent in de richting van verdergaande integratie in aanloop tot

toetreding, grensoverschrijdende sociale en economische banden stimuleert, en concrete voordelen voor burgers oplevert ruim vóór het volledige EU-lidmaatschap; is ingenomen met de toestemming van de Raad om de onderhandelingen te openen over de uitbreiding van de “roam-like-at-home”-regeling tot de partners van de Westelijke Balkan, en dringt aan op tijdige sluiting van bilaterale overeenkomsten met deze partners;

55. neemt kennis van de economische groei van Montenegro en dringt erop aan om vast te houden aan de begrotingsdiscipline, de structurele hervormingen, de verbetering van het bestuur en de maatregelen om het concurrentievermogen, de groei van de particuliere sector, buitenlandse investeringen en de sociale en economische ontwikkeling te stimuleren; spoort Montenegro aan om douane-, sociale en fiscale beleidslijnen af te stemmen op de EU-normen, waaronder transparantie en de doeltreffende uitwisseling van fiscale informatie, teneinde vooruitgang te boeken in het kader van hoofdstuk 16; roept Montenegro op om zich aan te passen aan het EU-kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen, met name in strategische sectoren zoals energie, telecommunicatie, kritieke infrastructuur en media, teneinde strategische afhankelijkheden te voorkomen en kritieke infrastructuur en economische sleutelsectoren te beschermen; is verheugd over de eerste investeringsconferentie tussen de EU en Montenegro, die duidelijk laat zien dat economische banden worden aangehaald;

56. verzoekt Montenegro om de digitalisering van overheidsdiensten te bevorderen en om beroepsopleidingen beter af te stemmen op de vraag uit het bedrijfsleven; benadrukt dat de bescherming van persoonsgegevens en gevoelige gegevens van burgers in alle systemen moet worden gewaarborgd; is ingenomen met de pleidooien om alle landen van de Westelijke Balkan vóór het EU-lidmaatschap te integreren in de digitale eengemaakte markt van de EU;

57. dringt er bij Montenegro op aan om de strijd tegen corruptie bij het plaatsen van overheidsopdrachten op te voeren door het rechtskader te versterken en de opsporing van onregelmatigheden te verbeteren, en verzoekt Montenegro ervoor te zorgen dat alle intergouvernementele overeenkomsten volledig in overeenstemming zijn met de regels en beginselen van de EU;

Energie, milieu en connectiviteit

58. dringt er bij Montenegro op aan zijn inspanningen voor een duurzame en groene transitie op te voeren en eindelijk zijn nationale energie- en klimaatplan vast te stellen en uit te voeren; onderstreept het belang van voorzieningszekerheid, diversificatie van de voorziening, vermindering van de strategisch afhankelijkheid van externe actoren en volledige integratie binnen de regionale en

Europese energiemarkt; dringt aan op volledige afstemming op het elektriciteitsintegratiepakket en op krachtigere energie-efficiëntiemaatregelen; pleit voor afstemming op de EU-normen inzake voorzieningszekerheid en transparante aanbestedingsprocedures;

59. verzoekt Montenegro om zich harder in te spannen om de ijkpunten voor de afronding van de onderhandelingen voor hoofdstuk 27 te bewerkstelligen, en de afstemming op en de effectieve uitvoering van het milieuacquis van de EU in alle sectoren te versnellen, onder meer op het gebied van luchtkwaliteit, water, natuurbescherming, afvalbeheer, industriële verontreiniging en klimaatverandering, en om strategieën en actieplannen inzake luchtkwaliteit, natuurbescherming en lokale afvalbeheerplannen vast te stellen; is ingenomen met het feit dat Montenegro is toegetreden tot het LIFE-programma van de EU; verzoekt alle partijen om tot een overeenkomst te komen over de afvalwaterzuiveringsinstallatie in de gemeente Zeta, waarbij rekening wordt gehouden met zowel de behoefte om de installatie te bouwen als de bezorgdheden van de plaatselijke bevolking;

60. roept Montenegro op om gebieden met een hoge biodiversiteitswaarde, waaronder Emerald-gebieden en toekomstige Natura 2000-gebieden, te beschermen en ervoor te zorgen dat die ook wettelijk worden beschermd en in overeenstemming zijn met de desbetreffende EU-richtlijnen; verzoekt Montenegro om de vaststelling en uitvoering van het Natura 2000-netwerk aanzienlijk te versnellen in volledige overeenstemming met het acquis van de EU, en ervoor te zorgen dat de vaststelling, de aanwijzing en het beheer van beschermde gebieden gebaseerd is op wetenschappelijke criteria en transparante openbare raadplegingsprocedures; dringt aan op een strengere handhaving van de wetgeving inzake dierenwelzijn;

61. verzoekt Montenegro om zijn administratieve en inspectiecapaciteit op nationaal en lokaal niveau te versterken en de coördinatie tussen instellingen en zijn besluitvorming inzake infrastructuurprojecten te verbeteren, onder meer door te zorgen voor een doeltreffende afstemming van strategische milieubeoordelingen, milieueffectbeoordelingen en passende beoordelingsprocedures; verzoekt Montenegro zijn vervoersbeleid om te buigen in de richting van duurzame en slimme mobiliteit;

62. onderstreept het belang van regionale vervoers- en energieverbindingen als een belangrijk element van de economische ontwikkeling en stabiliteit in de Westelijke Balkan, en pleit voor projecten die de integratie met de EU-lidstaten verdiepen; is bezorgd over de recente blokkades bij grensovergangen naar het Schengengebied door beroepschauffeurs uit de landen van de Westelijke Balkan in verband met de invoering van het inreis-uitreissysteem van de EU vanaf oktober 2025; onderstreept dat langdurige verstoringen negatieve gevolgen kunnen hebben voor

toeleveringsketens, handelsstromen en de economische betrekkingen tussen de EU en Montenegro; roept de Commissie op om in nauwe samenwerking met de lidstaten een beoordeling te maken van mogelijke pragmatische en juridisch solide oplossingen die een evenwicht bieden tussen de operationele realiteit van de vervoerssector en de noodzaak om de integriteit van het Schengenacquis te garanderen, waarbij wordt gezorgd voor passende waarborgen en eventueel misbruik wordt voorkomen;

°

° °

63. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de regeringen en parlementen van de lidstaten, en ze te vertalen in het Montenegrijns en te doen toekomen aan de president, de regering en het parlement van Montenegro.